

N:o 117.

Af grefve **H. E. G. Hamilton**, om ändrad lydelse af
9 kap. 1 § giftermålsbalken.

De kraf på större sjelfständighet för den gifta qvinnan, som en senare tid medfört och måste medföra, då lagstiftningen gjort så mycket för den ogifta qvinnans frigörelse, har den svenska civil-lagstiftningen med den vaksamhet, som alltid utmärkt densamma, i någon mån tillgodosett, i det att genom kongl. förordningen den 11 december 1874 blifvit stadgadt, att hustru eger råda öfver hvad hon genom eget arbete förvärfvar äfvensom öfver henne enskildt tillhörig egendom, så framt genom äktenskapsförord blifvit bestämdt, att egendomen skall vara från mannens förvaltning undantagen eller sådant blifvit stadgadt genom gåfva eller testamente. Sedermera hafva åtskilliga förslag blifvit framställda till vidare fortgående på den beträdda vägen, utan att dock leda till lagstiftning i ämnet. Så har man föreslagit än upphörande af egendoms-gemensamheten emellan makarna och upphäfvande af mannens målsmansrätt, än utvidgande af den samma till egendom, som enligt nu gällande lag icke är gemensam. Betydsefullt är bland dessa förslag det, som år 1884 antogs af Riksdagen men icke vann Kongl. Maj:ts godkännande. Enligt detta förslag skulle hustru ega att råda öfver henne tillhörig enskild egendom, utan att sådant behöfde genom äktenskapsförord bestämmas. Emellertid skulle äfven enligt detta förslag äktenskapsförord i

de flesta fall erfordras för att afgöra hvad som skall anses för hustruns enskilda egendom, ty, såsom bekant, är enligt gällande lag all egendom gemensam, undantagandes ärfd eller före äktenskapet förvärfd fast egendom på landet och sådan egendom, som genom gåfva eller testamente införts till ena maken med vilkor, att den skall tillhöra honom eller henne enskildt. Kändt är, att äktenskapsförord sällan upprättas. Den utväg, som anvisades genom 1874 års förordning, har följaktligen blifvit i mycket ringa mån anlitad. Det synes mig därför, som, derest man vill tillgodose de berättigade fordringarne på ökad sjelfständighet för den gifta qvinnan, sådant kan, utan att grunderna för lagstiftningen i detta ämne väsentligen rubbas, dock på ett verksamt sätt ske derigenom, att man fortgår på den väg, hvarpå man inslagit år 1874, nemligen sålunda, att hustrun berättigas råda öfver all egendom, som hon inför i boet eller som under äktenskapet tillfallit henne genom gåfva eller testamente, utan att sådant behöfver genom äktenskapsförord föreskrivas. Detta öfverensstämmer med den särskilda mening, som inom nya lagberedningen yttrades vid dess förslag angående äkta makars egendomsförhållanden af herr presidenten K. J. Berg och som i sina hufvuddrag gick ut derpå, att hvardera maken råder öfver den egendom, han infört i boet, men att öfver hvad som under äktenskapet förvärfvas mannen råder.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att 9 kap. 1 § giftermålsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

Sedan man och qvinna sammanvigda äro, då är han hennes rättte målsman och eger söka och svara för henne, utom hvad angår egendom, som är från hans förvaltning undantagen: hustrun följe ock mannens stånd och vilkor.

Öfver egendom, som hustrun infört i boet eller som under äktenskapet tillfallit henne genom gåfva eller testamente med vilkor att den skall enskildt tillhöra henne, så ock öfver afkomsten af sådan egendom, råder hustrun, der ej, hvad angår egendom, som är gifven genom gåfva eller testamente, annorlunda blifvit om förvaltningen föreskrifvet. Kan hustrun genom eget arbete något förvärfva, deröfver må hon ock råda.

Jag anhåller om remiss till lagutskottet och att, derest utskottet skulle finna mitt förslag påkalla ändring äfven af andra lagrum än det ofvan nämnda, utskottet ville dertill framställa förslag.

Stockholm den 28 januari 1893.

Hugo E. G. Hamilton.

N:o 118.

Af greve H. E. G. Hamilton, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om tillämpning af vissa grundsatser vid ifrågasatt revision af bevilningsförordningen.

I skrifvelse till Konungen den 27 nästlidne november har Riksdagen framhållit, att det starkare anlitande af den direkta beskattningen för statsbehofvens täckande, som enligt den af regeringen vid urtima riksdagen framlagda finansplanen skall komma att ega rum, enligt Riksdagens åsigt oeftergifligt förutsätter en revision af bevilningsförordningens bestämmelser i syfte så väl att i allmänhet öka deras effektivitet som ock att, på sätt från regeringens sida antydts, åvägabringa en mera likformig tillämpning af förordningen samt särskildt med beskattning på ett verksammare sätt än för närvarande eger rum träffa vissa inkomstarter.

Att Riksdagen vid denna framställning, oaktadt den påyrkade revisionen med fullt skäl betecknades såsom en oeftergiflig förutsättning för finansplanens genomförande, likväl icke för densamma satte en mera omfattande uppgift, berodde utan tvifvel uteslutande på den vid urtima riksdagen i så många fall skarpt framträdande önskan att undvika alla spörsmål, som möjligen kunde föranleda olika beslut i kamrarne, och lär för den skull ingalunda kunna tolkas så, att Riksdagen genom ofvan återgifna allmänna uttalanden fullständigt angifvit sin uppfattning rörande syftemålet med nämnda revision.